

Europa Liberă – un post de radio obiectiv, nonpartizan, dar nu neutru

apropiat, continuăm să transmitem emisiunile standarde ale Europei Libere...

este încă departe de cea pe care o întâlnim în Occident, dar găsim o parte dintr-o oficialități destul de ușor de abordat, adesea dispuse să ne vorbească...

Am scris o carte despre revoluția română, spectaculoasă prin ritmul și prin conținutul său...

Magdalena BOIANGIU

DILEMA 15

este încă departe de cea pe care o întâlnim în Occident, dar găsim o parte dintr-o oficialități destul de ușor de abordat...

Am scris o carte despre revoluția română, spectaculoasă prin ritmul și prin conținutul său...

Am scris o carte despre revoluția română, spectaculoasă prin ritmul și prin conținutul său...

Magdalena BOIANGIU

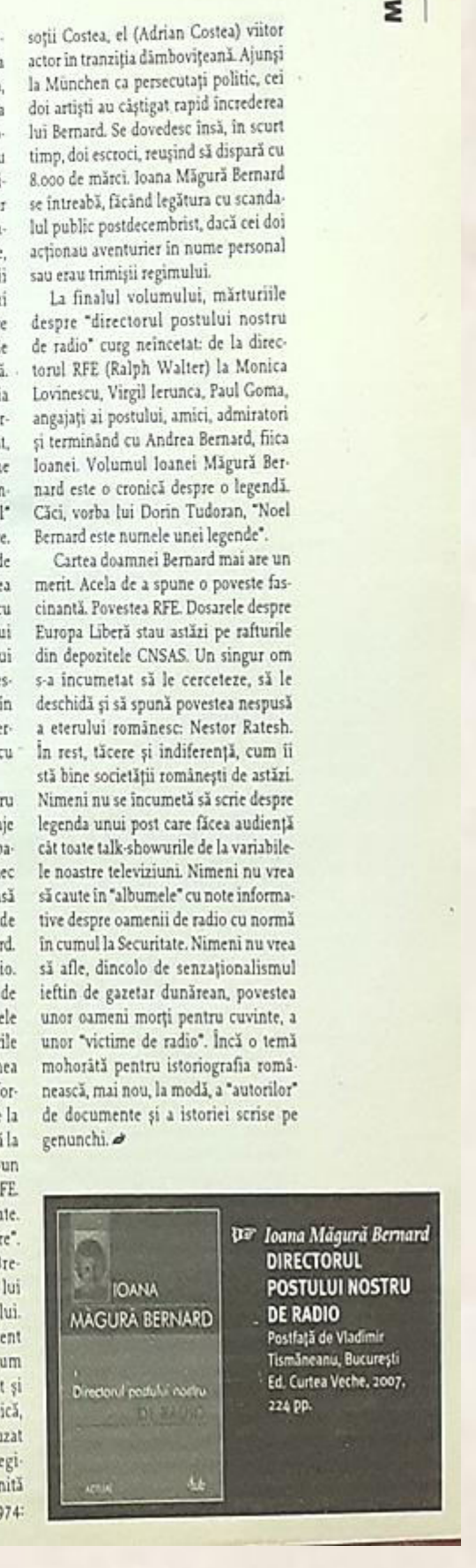
Securitatea a încercat prin orice mijloace să întrerupă emisia postului. În februarie 1981, la sediul din München al Radio Europa Liberă a explodat o bombă. Totuși, postul a continuat să difuzeze constant în ciuda încercărilor Securității de a stopa acest lucru...

Vocea de sub pernă

ANDREI MURARU

PRIMA și ultima amintire a mea despre Radio Europa Liberă: la mijlocul lui decembrie 1999...

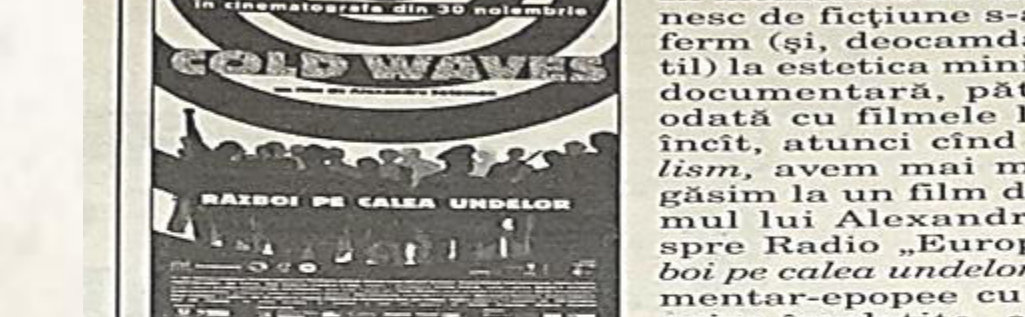
Am scris o carte despre revoluția română, spectaculoasă prin ritmul și prin conținutul său...

Ioana Măgura Bernard

Dilema, nr. 189/1996, p. 15

Zilele radioului

cu zeci de personaje de prim-plan și cu vocea telefonică a teroristului Carlos pe post de special guest star. E primul documentar românesc distribuit în cinematografe de la...

În urma căderii regimurilor comuniste în Europa de Est și în Uniunea Sovietică...

bugetul pentru RFE/RL a fost redus în mod considerabil. Centrala postului de radio a fost mutată la Praga în 1995, iar operațiile europene au fost mult reduse...

Monica Lovinescu: „N-am avut timp să-mi fie frică”

Pe 19 noiembrie 1998, Monica Lovinescu împlinea 75 de ani. Colaborarea la Radio Europa Liberă se încheie în 1992...

RADIO EUROPA LIBERĂ – Radioul în timpul comunismului

Șerban Orescu, Neculai Constantin Munteanu, Emil Hurezeanu, trei voci emblematice ale Radio Europa Liberă. Sursă: RFE/Cold Waves, film de Alexandru Solomon

VATRA

O emisiune la Europa Liberă (1986)

I: La microfon, Virgil Ierunca...
A: ...și Alain Paruit.
I: Vom consacra emisiunea de azi scriitorului român în exil Ilie Constantin. Prilejul ni-l oferă un volum de peste 400 de pagini, apărut recent la Paris, în care Ilie Constantin și-a reunit sub titlul *Lecturi și impresii (1967-1975)* o mare parte din articolele sale critice publicate atât în țară cât și în străinătate. Debutând cu puțin înainte de perioada propriu zisă a "liberalizării" (prima sa carte de versuri, *Vintul cutreieră apele* a apărut în 1960), Ilie Constantin a continuat cu următoarele volume de versuri: *Desprinderea de tărâm* (1964), *Clepsidra* (1966), *Bunavestire* (1968), *Piara* (1969), *Coline cu demoni* (1970), pentru care a primit premiul Uniunii Scriitorilor, *Celălalt* (1972). Cu o bună cultură poetică, specializat mai ales în literatura italiană, Ilie Constantin este cel dintâi care tipărește, în 1967, o culegere din poezia lui Eugenio Montale; iar în 1972 pasiunea sa pentru poezia italiană se concretizează într-o antologie intitulată *Cinzecele altora*. Paralel cu poezia, pentru care Ilie Constantin e amplu comentat de mai toți criticii vremii, el e prezent în viața literară cu o serie de comentarii critice, reunite în următoarele trei volume: *Despre poezi* (1971), *A doua carte despre poezi* (1973), *Despre prozatori și critici* (1973). Ispitit, în sfârșit, de proză, Ilie Constantin debutează ca romancier în 1967 (*Tinerii noștri bunici*), pentru a sfârși cu o carte de "povestiri" (mai bine zis proze), *Văcanța, o plecare*, ultima lui carte înainte de a alege exilul.

Scriitor important în peisajul literar românesc, Ilie Constantin este azi nu numai uitat, dar cu totul exclus din viața literară. Cărțile sale sînt scoase din biblioteci, iar numele nu i se pomenește nicăieri. Metoda e cunoscută: de îndată ce un scriitor își părăsește țara, el încetează să existe pentru autoritățile culturale de la București. Această politică nu e numai dăunătoare, ci și ridicolă: deoarece exilul nu pot fi regăsiți lesne în publicațiile românești unde au fost comentați și clogiați înainte de a părăsi țara. Își poate cineva închipui că o seamă de critici și cercetători de valoare ca: Ion Negoitescu, Matei Călinescu, Virgil Nemoianu, Pavel Chihaia, Toma Pavel, Basarab Nicolescu, Cicerone Poghere, Carmen Dumitrescu, Sanda Golopenția, Maria Manea-Manoliu, pot fi scoși, printr-un simplu decret abuziv, din cultura românească? Mai ales că ei o cinstesc - în libertate - în afara hotarelor.

Același lucru, pe plan pur literar. Să zicem că scriitorii ca Paul Goma, Virgil Tănase, Dumitru Tepeșag s-au afirmat mai ales în exil, deși ei au debutat în țară. Cum pot fi însă radiați din literatura română scriitorii ca Ion Caraion, Dorin Tudoran, Alexandru Lungu, Mihai Ursachi, Rodica Iulian, Oana

Vatra, nr. 2/1996, p. 29

Cornel Chiriac, primul DJ anticomunist, ucis în condiții neelucidate la Munchen, sursa: adevarul.ro

Urmările exploziei unei bombe la sediul Radio Europa Liberă în 1981, sursa: rferl.org

» 14

printre rînduri

ROL

» Politică lui Ceaușescu s-a transformat treptat într-una represivă și - cum scrie A. Ross Johnson - „rolul exact al Europei Libere era să facă publică și să critice acea represivitate”.

LECTURI DIN ISTORIE:

„Radio Europa Liberă și Radio Libertatea. Anii CIA-ului” (2)*

Subiect al unor postări denigratoare pe internet, pe YouTube, din partea unor aparent admiratori ai fostei Securități ceaușiste, antiamericani și antisemiți, viața și activitatea posturilor de radio Europa Liberă și Radio Libertatea sînt analizate

minuțios și cu obiectivitate în volumul apărut recent sub egida Centrului de presă Woodrow Wilson de la Washington și a Editurii Universității Stanford din California. Sub semnătura cercetătorului A. Ross Johnson și

intitulat în traducere *Radio Europa Liberă și Radio Libertatea. Anii CIA și dincolo de ei*, volumul poate fi considerat, grație surselor sale de primă mână, indispensabil pentru istoricii și amatorii istoriei mijloacelor de comunicare din epoca Războiului Rece.

Victor Eskenasy
Așa cum îl definea unul din directorii săi în 1953, Radio Europa Liberă a fost „un instrument pe durata lungă” al politicii americane, transmisiunile radio spre țările satelite ale Uniunii Sovietice din război și centrul Europei fiind menite - o spunea un document programatic al administrației Statelor Unite, din 1955 - să pledeze pentru „schimbări evolutive, mai degrabă decât revoluționare”.
Formula citată își are importanța ei. O importanță pragmatică pentru ziaristii radiourilor, în primul rînd, în contextul meandrelor retoricii și al polișilor de confuzie pe parcursul deceniilor de război rece. Chestiunea de ordin encic a limitelor și obligatiilor unei informări corecte a ascultătorilor dincolo de Cortina de fier, care își puneau speranțe adesea carbe în lumea occidentală, a însoțit radiourile pe tot parcursul existenței lor și dincolo de epoca finanțării de către CIA a celor două posturi.

În diferite momente de criză internațională, începînd cu cea din iunie 1953, cînd revolta muncitorilor din Germania răsăriteană a fost reprimată de sovietici, conducerea americană a fost silită de mai multe ori să recunoască și să accepte „capacitatea limitată a Statelor Unite de a afecta desfășurările din Europa Estică și improbabilitatea de a dețasa vreun stat european de pe orbita sovietică fără un război”. Eliberarea estului a rămas o aspirație pe termen lung, fără să se transforme într-o politică imediată, iar radiofonic ea și-a găsit o expresie, relativ poetică, în mesajul transmis ascultătorilor din Polonia, în 1952, de Jan Nowak, un director legendar al serviciului polonez: „Va vom spune adevărul... pe care regimul sovietic vrea să vi-l ascundă pentru a ucide în conștiințele voastre rămășițele de speranță... Vom combate rusificarea... Vom contracara încercările de a falsifica istoria și tradiția noastră. Va veni ziua cînd zorii libertății vor lumina cerul Varșoviei. Va fi o zi de triumf, a triumfului vostru”.
Cum o subliniază autorul volumului, anul 1953 a fost unul de cotitură în istoria politicii editoriale a radiourilor,

Cum era de așteptat, volumul include și informații, unele necunoscute pînă acum, despre Serviciul românesc al radioului. Transmisunile acestuia, împreună cu cele ale Serviciului cehoslovac, au inaugurat funcționarea Europei Libere, la Munchen, la 4 iulie 1950. În decurs de două luni, li s-au alăturat, cu emisiuni produse la New York, serviciile polonez, ungar și bulgar, iar de la 1 iunie 1951 și cel albanez. Deși planuite, emisiunile în limbile statelor baltice și pentru Iugoslavia nu au demarat din cauza opoziției Departamentului de Stat.

La data primelor transmisiuni, orientarea și reprezentativitatea lor erau încă subiect de negocieri între inițiatorii întregii operații și diplomații americani, iar întrebaarea deschisă, formulată într-un memorandum din primăvara anului 1950, suna astfel: „În ce măsură Radio Europa Liberă este o voce a grupurilor de emigranți,

mai curînd decît o voce a cerătenilor americani, utilizînd la maximum grupurile emigranților?” Răspunsul inițial al Departamentului de Stat a fost că radioul constituia vocea emigrației, așa cum era ea reprezentată de diversele Consilii Naționale, sprijinite de Consiliul Europei Libere.
În timp ce operațiunile se organizau prin recrutările de personal la Munchen și emisiuni produse acum în Europa și luau încredințare, fiind negociată chiar cu Turcia transmiterea unor emisiuni către România și Bulgaria pe unde medii printr-un emițător de mare capacitate - o încercare eșuată din cauza insistenței Turciei de a controla complet funcționarea acestuia -, s-a profilat treptat și o concepție nouă. Diviziările interne, certurile și conducerile lipsite de viziune ale Consiliilor Naționale - între care s-au distins în mod negativ cel al emigrației poloneze și liderii emigrației poloneze - au condus la ideea transferării responsabilității emisiunilor redacțiilor Europei Libere. Afacerile emigrației au fost separate de cele ale

Radioul prin organizarea unei Adu-nări a Națiunilor Europene Captive (septembrie 1954), cu o viață proprie, chiar dacă dependență financiară de organismul de tutelă al Consiliului Europei Libere.

Inițiat ca un instrument de politică externă pe timp de Război Rece, dependent de CIA, dar cu o conducere și analiști, adesea personalități covârșitoare în domeniul lor profesional, de ziariști și politicieni, Radio Europa Liberă nu a putut evita, de-a lungul istoriei a celor ani, ceea ce s-ar putea numi frecvență cu Departamentul de Stat, responsabil pentru administrarea politicii externe americane. Iar unul din exemplele considerate cele mai reprezentative și alese de A. Ross Johnson în expo-zelul său îl constituie un episod din istoria Serviciului românesc al Europei Libere.

În 1965, recomandări revizuite pentru redactorii serviciului subliniau rolul Europei Libere în promovarea „întării și consolidării independenței române de controlul sovietic [și] a expansiunii relațiilor române cu

negative ale emigrației fusesse reanunțat în 1964, autorul, „a devenit o problemă mînuia”.

Angajîndu-se în cauzele dresă lui Ceaușescu și în

basadorului american la brie 1969. Într-un mesaj rîspuns, directorul RFE, care scria cu acel prilej că

tamentul de Stat. „Mă voi un fel sub semnul libertății noastre relativă la situația

națională, iar aluneclările momente sînt, cu siguranță aceste erori să nu se manifeste că le este clar tuturor că nu avem intenția de a

că în adresa publică a

regimului român ori de necesar. Critica noastră este responsabilă și la obiect, orice efort pentru a ne

decurg lucrurile”.

Controversa a continuat în 1971, cînd Walter, asistent responsabilitatea, a scris o

emisiune politică pe subte le a Serviciului românesc prezentată anticipat pre

re. Concomitent, interz termeni iar între Radio și

de Stat, conducerea a evaluare a emisiunilor și

ținîndu-le conștient de

„[Serviciul] românesc, în funcțiile de a oferi con

mate, constructive pe nesu, în conformanță cu

de politică [editorială] multă vreme”.

Într-un de șirger, în

semnalată, că volumul ar

prisosimă să fie tradus în

română

* A. Ross Johnson, *Radio Free Europe and Radio Liberty: The CIA Years and Beyond*, Woodrow Wilson Center & Stanford University Press, Washington, D.C., 2011

SUPLIMENTUL DE CULTURĂ - ANUL VIII - NR. 305 - 12 - 18 martie 2011

